

Resultaten Rijksbegroting 2013 per thema

Hebben alle ministeries bereikt wat zij van plan waren aan het begin van het begrotingsjaar? U kunt hier per thema bekijken wat de resultaten waren van de maatregelen die het kabinet heeft genomen in 2013.

- Bereikbaarheid en vervoer
- Binnenlandse zaken
- Buitenlandse zaken
- Defensie
- Energie en Telecom
- Financiën
- Gezondheidszorg
- Landbouw, natuur en milieu
- Leefbaarheid
- Ondernemen en innovatie
- Onderwijs, cultuur en wetenschap
- Overheidscommunicatie
- Rijksdienst
- Veiligheid en justitie
- Veiligheid in het verkeer
- Werk en inkomen
- Wonen

Bereikbaarheid en vervoer

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van bereikbaarheid en vervoer in 2013.

Aanleg en onderhoud wegen

Voor een betere doorstroming op de weg, heeft de overheid gewerkt aan aanleg en onderhoud van wegen. In 2013 is 179,4 km asfalt opengesteld. Het gaat om de volgende projecten:

- A12 Bunnik-Veenendaal;
- A2 Den Bosch-Eindhoven;
- A28 Utrecht-Amersfoort;
- A10/A5 Coentunnel-Westrandweg;
- de eerste delen van het project Schiphol-Amsterdam-Almere (A1 Watergraafsmeer-Diemen en A10 Amstel-Watergraafsmeer);
- knooppunt A76 Kunderberg;
- de nieuwe brug A50 Ewijk-Valburg;
- openstelling van de aansluiting A73 Koninginnelaan.

Verder zijn nieuwe startbeslissingen genomen om knelpunten in bereikbaarheid op te lossen. Onder andere voor de:

- A58 Eindhoven – Tilburg;
- A2 't Vonderen-Kerensheide;
- Rijnlandroute (A4 en A44).

Er zijn ook tracébesluiten vastgesteld: N18 Varsseveld-Enschede en A6/A7 knooppunt Joure.

Tot slot is het standpunt A13/A16 aangeboden aan de Tweede Kamer. Op basis van dit standpunt bereidt Rijkswaterstaat het (ontwerp-)tracébesluit voor. Dit nieuwe traject zal in 2021 de verkeersknelpunten op de A13 en de A20 verlichten. En belangrijke delen van het onderliggende wegennet ontlasten.

Zie ook: [onderwerp wegen: aanleg van nieuwe wegen](#)

OV Chipkaart

De overheid wil het comfort voor reizigers verbeteren, zodat meer mensen gebruik gaan maken van het openbaar vervoer. Denk bijvoorbeeld aan actuele informatievoorziening, voldoende zitplaatsen en schone voertuigen. De overheid werkt daarvoor samen met vervoerders, beheerders en andere overheden.

In 2013 heeft het Nationaal Openbaar Vervoerberaad (NOVB) het dubbel opstaptarief in de treinketen afgeschaft. Dit betekent dat een reiziger die tijdens de reis overstapt naar een andere treinvervoerder, het opstaptarief maar 1 keer betaalt.

Zie ook: [Hoe wordt het tarief voor het reizen met de ov-chipkaart berekend?](#)

Winterweerprogramma OV

De Rijksoverheid heeft samen met NS en ProRail een winterweerprogramma opgesteld. Mede daardoor zijn de treinen tijdens de winter 2012/2013 grotendeels blijven rijden en is de treindienst ondanks de strenge winter redelijk betrouwbaar gebleven.

Zie ook: [Kamerstuk Voortgang maatregelen winterweerprogramma](#)

Grensoverschrijdende spoortrajecten

Er is een akkoord gesloten over het elektrificeren van het spoor van Landgraaf tot de grens met Duitsland en het opstarten van een elektrische treindienst tussen Maastricht – Heerlen – Aken zodra dat mogelijk is. Verder zijn er afspraken gemaakt met de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen om samen te investeren in de interregionale treindienst Arnhem – Duisburg – Düsseldorf. Die zal met ingang van 2017-2018 ingesteld worden.

Zie ook: [onderwerp openbaar vervoer: groei op het spoor](#)

Aanleg Vaarwegen

De verdieping van de vaarweg Harlingen-Kornwerderzand is opgeleverd. De verruiming van het Wilhelminakanaal bij Tilburg, de Wilhelminasluis in de Zaan en de bouw van de Schutsluis bij Zwartsluis zijn in 2013 van start gegaan. Ook zijn er onder meer kades verbeterd bij het Julianakanaal Maastricht en is de kade verlengd bij Markelo.

Verder is eind 2013 besloten om de Twentekanalen te verruimen en zijn er met ongeveer 30 bedrijven aanvullende afspraken gemaakt om meer te vervoeren over water. Hierdoor rijden vanaf 2015 350 en vanaf 2020 900 vrachtwagens per dag minder. Met deze maatregelen werkt het ministerie van IenM aan een vaarwegennet dat is berekend op toekomstige groei. Door ruimere vaarwegen en sluizen en betere kades voor overslag kunnen schippers met grotere schepen en efficiënter beladen varen. Daarmee wordt het aantrekkelijker om via water te vervoeren, economische ontwikkeling te ondersteunen en wegen en omgeving te ontlasten.

Beter Benutten

Naast aanleg en onderhoud aan de infrastructuur, is het nodig die infrastructuur efficiënter te benutten. Rijk, regio en het bedrijfsleven zetten zich sinds 2011 samen in om de bereikbaarheid in Nederland te verbeteren door weg, water en spoor beter te benutten. Ongeveer 300 slimme en vernieuwende maatregelen dringen de files op de grootste knelpunten in 12 drukke regio's terug.

Het programma Beter Benutten ligt op schema. In 2013 is ongeveer 15% van de ruim 300 projecten afgerond. De nieuwe aanpak voor een betere doorstroming op de grote fileknooppunten in 12 regio's begint zijn vruchten af te werpen. Inmiddels mijden jaarlijks ruim 3 miljoen bestuurders de spits. Dagelijks gaat het om 13.500 mensen die uit de spits verdwenen zijn en daarmee zorgen voor een flinke verlichting op de weg.

De eerste resultaten zijn vooral het gevolg van de verschillende spitsmijdprojecten. die Deze moedigen automobilisten in verschillende regio's aan op andere manieren of tijdstippen van en naar het werk te reizen. De projecten in Arnhem-Nijmegen, Rotterdam en Midden Nederland nemen een fors deel van het effect voor hun rekening.

Zie ook: [onderwerp wegen: wegen beter benutten](#)

Luchtvaart

Groningen Airport Eelde heeft in april 2013 de verlengde start- en landingsbaan in gebruik genomen. Sindsdien zijn ook bestemmingen verder weg binnen en buiten Europa non-stop vanaf Eelde te bereiken.

Zie ook: [onderwerp luchtvaart: luchthavens](#)

Binnenlandse zaken

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van binnenlandse zaken in 2013.

Meer taken naar gemeenten

Belangrijke taken die nu nog bij de Rijksoverheid liggen gaan naar de gemeenten:

- mensen helpen werk te vinden;
- maatschappelijke ondersteuning;
- jeugdzaken.

In 2013 is de voorbereiding voor deze decentralisaties begonnen.

Zie ook: [onderwerp gemeenten: decentralisatie van overheidstaken](#)

Effectief middenbestuur

Het kabinet wil de provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht samenvoegen tot 1 nieuwe Noordvleugelprovincie. Begin 2013 heeft de Rijksoverheid hierover gesproken met inwoners en bestuurders tijdens diverse bijeenkomsten. In juni is een voorstel voor de Noordvleugelprovincie gepubliceerd waarop iedereen kon reageren. Ook is overleg geweest over de taken van de nieuwe provincie.

Zie ook: [onderwerp provincies: Noordvleugelprovincie](#)

Beperken topinkomens publieke sector

Topfunctionarissen in de (semi)publieke sector mogen sinds 2013 niet meer verdienen dan 130% van het salaris van een minister. Er ligt een voorstel om deze grens verder te verlagen naar 100%.

Zie ook: [onderwerp beloningen bestuurders: topinkomens overheid](#)

Burgerschap

[Burgers nemen steeds vaker de verantwoordelijkheid](#) voor elkaar en voor hun omgeving. Het kabinet stimuleert en ondersteunt dit. In 2013 gebeurde dit onder andere door:

- projecten die belemmerende regels wegnemen;
- uitwisselen van ervaringen;
- een internationale conferentie over democratische vernieuwing en burgerschap.

Verkiezingen

In 2013 is de Kieswet aangepast. Kiesgerechtigden op Aruba, Curaçao of Sint Maarten konden zich voor de verkiezingen voor het Europees parlement registreren bij de Vertegenwoordiging van

Nederland in deze landen. Voor die tijd moest dat in Den Haag. Voor kiezers in het buitenland is er een proef met een nieuw model stembiljet dat zij per mail konden krijgen. Deze maatregelen maken het stemmen vanuit het buitenland makkelijker.

Door een Experimentenwet kunnen gemeenten de stemmen centraal tellen, in plaats van in de afzonderlijke stembureaus.

Zie ook: [onderwerp verkiezingen](#)

Financiering politieke partijen

Op 1 mei 2013 is de Wet financiering politieke partijen ingegaan. Landelijke politieke partijen moeten daardoor alle giften boven de € 4.500 openbaar maken. Dit moet met naam en woonplaats van de donateur. Regels voor lokale politieke partijen en lokale afdelingen van landelijke partijen zijn in voorbereiding.

Zie ook: onderwerp [Democratie](#)

Verdieping van het constitutioneel bestel

De Grondwet beschermt de grondrechten van burgers en regelt de staatsinrichting van Nederland. In 2013 is een aantal voorstellen uitgewerkt:

- het recht op een eerlijk proces en toegang tot de rechter opnemen in de Grondwet;
- het brief-, telefoon- en telegraafgeheim aanpassen aan moderne communicatie-instrumenten.

Daarnaast heeft het kabinet voortgang gemaakt met 2 parlementaire initiatiefwetsvoorstellen:

- uit de Grondwet halen van de aanstellingswijze van de burgemeester en de commissaris van de Koning (1e lezing in de Tweede Kamer afgerond);
- de invoering van een correctief bindend referendum (1e lezing afgerond in de Tweede en de Eerste Kamer).

Het wetsvoorstel over het niet-bindende raadgevend referendum is aangenomen. De wet gaat naar verwachting in op 1 januari 2015.

De Tweede Kamer heeft het eerste Nationaal Actieplan Mensenrechten behandeld. Er wordt nu gewerkt aan de implementatie ervan.

Zie ook: [onderwerp grondwet en statuut](#)

Veilige publieke taakuitvoering

Het aantal werknemers met een publieke taak dat slachtoffer is van agressie en geweld is tussen 2011 en 2012 gelijk gebleven. Dit bleek uit een nieuwe meting in 2013. Wel verschillen de cijfers sterk tussen de sectoren.

Zie ook: [onderwerp geweld tegen werknemers met een publieke taak](#)

Minder administratieve lasten

Burgers hebben minder last van administratieve regels. Dat komt door betere (digitale) dienstverlening, meer samenwerking tussen verschillende overheden en beter toezicht. Ook passen meer bestuursorganen een informele aanpak toe bij behandeling van klachten en bezwaren. En binnen besluitvormingsprocedures. Mensen vinden dat eerlijker en rechtvaardiger.

Zie ook: [onderwerp regeldruk: regeldruk voor burgers](#)

Fraude aanpakken door sterke GBA

De kwaliteit van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) is verder verbeterd. Dit moet fraude voorkomen en bestrijden. Gegevens uit de GBA worden gekoppeld aan actief DigiD-gebruik. Gemeenten zijn alert op fraude en doen meer adresonderzoek. Ook hebben gemeenten inzage gekregen in adresgegevens van werknemers bij het UWV. Het kabinet investeerde € 1 miljoen extra in opleidingen gericht op fraudebestrijding aan de gemeentebalie.

Zie ook: [onderwerp Identiteitsfraude](#)

Meer en veiliger gebruik DigiD

Ten opzichte van 2012 is het gebruik van DigiD met ruim 1/3 gestegen. Ook is het voor Nederlanders die in het buitenland wonen in 2013 makkelijker geworden een DigiD aan te vragen. En om zo digitaal zaken te doen met de overheid. Het kabinet werkt aan verdere ontwikkeling van e-overheidsvoorzieningen. Om zo te voldoen aan steeds wijzigende eisen op het gebied van veiligheid en toenemend gebruik.

Zie ook: [onderwerp digitale overheid: digitale diensten voor burgers en ondernemers](#)

Nationale veiligheid

Onrust in het Midden-Oosten als gevolg van de strijd in Syrië. En bedreigingen voor topsectoren door digitale spionage. Dat waren in 2013 prioriteiten van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD).

Het aantal Nederlandse jihadstrijders dat naar Syrië vertrekt groeit. Een deel van hen is teruggekeerd. Dat levert serieuze risico's voor de nationale veiligheid op. De AIVD geeft informatie en inzicht aan partners. Die kunnen maatregelen nemen om dreiging tegen te gaan.

Digitale spionage naar politieke, economische en technologische kennis wordt steeds geavanceerder. De AIVD doet hier onderzoek naar. En draagt bij aan de beveiliging van digitale communicatie.

In 2013 heeft de overheid voorbereidingen getroffen voor de reorganisatie van de AIVD. Dit moet in 2015 € 23 miljoen opleveren.

Zie ook: [AIVD](#)

Koninkrijk der Nederlanden

Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn zelfstandige landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden. De recente Koninkrijksconferentie leert dat gelijkwaardigheid en samenwerking centraal staan.

Nederland levert wel bijdragen aan de Kustwacht, het Recherche Samenwerkingsteam en de Marechaussee. En aan het Openbaar Ministerie op Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Voorop staan:

- de rechtshandhaving op zee (drugssmokkel, mensenhandel, illegale immigratie bestrijden);
- de aanpak van zware georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit.

Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn openbare lichamen binnen Nederland. De ontwikkeling van deze eilanden is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Zie ook: [onderwerp Caribisch deel van het Koninkrijk](#)

Buitenlandse zaken

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van buitenlandse zaken in 2013.

Mensenrechten

Op 14 juni 2013 publiceerde het kabinet de beleidsbrief 'Respect en recht voor ieder mens'.

Nederland wil vooral verschil maken door:

- inzet op mensenrechtenverdedigers;
- gelijke rechten voor lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders (LHBT) en voor vrouwen;
- tegengaan van ernstige schendingen;
- vrijheid van meningsuiting;
- vrijheid van godsdienst en levensovertuiging;
- mensenrechten, ontwikkeling en bedrijfsleven. Over mensenrechten en bedrijfsleven bracht het kabinet het 'Nationaal actieplan bedrijfsleven en mensenrechten' uit.

In 2013 werd de Nederlandse mensenrechtenprijs, de Mensenrechtentulp, in een nieuw jasje gestoken. Dit keer ging bijzondere aandacht uit naar mensenrechtenverdedigers die op een innovatieve manier werken. De Mensenrechtentulp 2013 ging op 11 december naar de Pakistaanse organisatie Aahung. Aahung zet zich in voor de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van Pakistaanse jongeren en volwassenen.

In de VN-mensenrechtenraad heeft Nederland met enkele andere landen het initiatief genomen voor een resolutie om kindhuwelijken tegen te gaan. Deze resolutie is met een groot aantal mede-ondertekenaars aangenomen.

Zie ook: [onderwerp mensenrechten](#)

EU

De aandacht voor de eurocrisis was in 2013 onverminderd groot. Het ministerie van Financiën en Buitenlandse Zaken hebben, samen met andere ministeries, een rol gespeeld bij de vorming van het beleid rondom (Europese) maatregelen om de crisis aan te pakken. Ook de bankenunie domineerde de Europese agenda. In 2013 zijn belangrijke stappen gezet met het akkoord tussen de Raad en het Europees Parlement over de richtlijn voor herstel en afwikkeling van banken. En over de richtlijn voor depositogarantiestelsels.

De onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (2014-2020) van de Europese Unie waren in 2013 voor Nederland succesvol. Nederland behoudt de korting op de Nederlandse EU-afdrachten van ruim € 1 miljard per jaar.

Zie ook: [onderwerp Europese Unie](#)

Ambassades en consulaten/consulaire diplomatie

In 2013 zijn de bezuinigingen en hervormingen van de vorige 2 kabinetten verder uitgevoerd. Het ministerie van BZ moest in 2013 een bezuinigingsdoelstelling van € 30,5 miljoen behalen. Dit gebeurde door:

- meer efficiëntie en versobering op het kerndepartement;
- inkrimpen en sluiten van posten. In 2013 zijn de posten in La Paz, Managua, Guatemala, Lusaka en Ouagadougou gesloten. Daarmee heeft de aangekondigde sluiting van 10 posten zijn beslag gekregen. In 2012 gingen al 5 posten dicht.

Zie ook: [onderwerp ambassades, consulaten en overige vertegenwoordigingen](#)

Moderne diplomatie

Er is een hervormingsagenda opgesteld voor de diplomatie. Dit gebeurde op basis van het tussenrapport over de modernisering van de diplomatie en de nieuwe agenda voor hulp, handel en investeringen ('Wat de wereld verdient'). De overheid heeft geïnvesteerd in de versterking van de economische functie van het postennet. In Yangong is een handelskantoor gekomen en in Chongqing een consulaat-generaal.

Daarnaast heeft het ministerie van BZ verdere stappen genomen voor de omvorming naar een flexibele netwerkorganisatie. De komende jaren zal BZ de hervormingen en de bezuinigingen verder oppakken.

Ontwikkelingssamenwerking

Een nieuwe, geïntegreerde, aanpak op het gebied van ontwikkelingssamenwerking is nodig. Er is de laatste decennia veel vooruitgang geboekt in de strijd tegen armoede. Maar er liggen er nog grote uitdagingen. Bijvoorbeeld op het terrein van armoedebestrijding en het behalen van alle Millenniumdoelen. De inkomensongelijkheid is in veel middeninkomenslanden toegenomen. In deze landen woont $\frac{3}{4}$ van de mensen die in extreme armoede leven.

Een voorbeeld van deze nieuwe aanpak is te zien in het Initiatief Duurzame Handel (IDH). Dat liet in 2013 uitzonderlijke resultaten zien.

- Theeprogramma: het inkomen van ruim 350.000 kleine boeren en landarbeiders is in de afgelopen 4 jaar met minstens 25% omhoog gegaan.
- Katoenprogramma: 90.000 boeren bereikt. Zij zijn daardoor tussen de 8 en 35% meer winst gaan maken.
- IDH-cacaoprogramma: er zijn grote verbeteringen op het gebied van productiviteit en inkomsten te zien (meer dan 50%).

Het thema landrechten is in 2013 door de politieke aandacht voor landroof centraler op de agenda gekomen. Zo investeerde Nederland in Rwanda, Benin en Mozambique in betere landrechten van boeren en boerinnen. In Rwanda zijn inmiddels 4,5 miljoen landtitels uitgegeven. Waarvan 24% aan vrouwen.

Zie ook: [onderwerp ontwikkelingssamenwerking](#)

Buitenlandse Handel en economische diplomatie

In 2013 werden 27 ministeriële economische missies georganiseerd. Zij ondersteunden Nederlandse bedrijven bij het zaken doen op buitenlandse markten. Dat is fors meer dan voorgaande jaren. Daarin bleef de teller onder de 20. En ook veel meer dan eerst was gepland (17). Het resultaat is conform het kabinetsbeleid en de vraag vanuit het bedrijfsleven om een actieve inzet op economische diplomatie.

Bij de economische missies lag in 2013 meer dan voorheen de nadruk op de opkomende markten. Omdat juist in die markten het grootste deel van de toekomstige economische groei zal plaatsvinden. In totaal gingen [800 bedrijven mee op missie](#). Hier zijn volgens de eerste cijfers 191 contracten en overeenkomsten uit voortgekomen. Met een verwachte opbrengst van € 167 miljoen. Succesverhalen zijn onder andere een grote order voor Dutch Flower Growers in China en voor Schouten Food products in India.

Economische diplomatie is ook ingezet om buitenlandse bedrijven naar Nederland te halen. Een voorbeeld is de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA). De nadruk lag op hoogwaardige, strategische investeringen aantrekken in de topsectoren. Met speciale aandacht voor hoofdkantoren en Research & Development-centra.

Ondanks de crisis [maakte de NFIA een goed jaar door](#). Het haalde voor € 1.658 miljoen aan buitenlandse investeringen binnen. Dit is een record. Deze investeringen zijn goed voor 8.472

banen. Dit zijn veelal hoogwaardige investeringen (hoofdkantoren en R&D centra in de topsectoren). Zij dragen bij aan het innovatieve vermogen van Nederland.

Zie ook:

- [onderwerp internationaal ondernemen](#)
- [onderwerp globalisering en handelspolitiek](#)

Internationale veiligheid / vrede en recht

In 2013 heeft Nederland wereldwijd op een effectieve manier humanitaire hulp verleend. Core-bijdragen zijn vroegtijdig beschikbaar gesteld aan vooral het VN-noodhulpfonds CERF en het Internationale Comité van het Rode Kruis. Dit droeg veel bij aan een efficiënte, effectieve en flexibele hulp waar deze het hardst nodig was. Daarnaast droeg Nederland bij aan rampenrisicovermindering ('DRR') en aan chronische en acute crises. Zoals de burgeroorlog in Syrië en de tyfoon Haiyan in de Filippijnen.

Accenten buitenlands en veiligheidsbeleid

De financiële krapte dwingt de beperkte middelen slimmer in te zetten. Het kabinet kiest voor de volgende accenten in het buitenlands en veiligheidsbeleid:

- meer Europese verantwoordelijkheid;
- meer focus op instabiele regio's in de buurt van Europa;
- preventie;
- ontwapening en wapenbeheersing;
- gebundelde inzet van diplomatie, krijgsmacht, handel en ontwikkelingssamenwerking;
- meer samenwerking met de private sector.

Bijdragen missies

Nederland verlengde de bijdrage aan de anti-piraterijoperaties rond Somalië, EU-Atalanta en de NAVO Ocean Shield. Ook is capaciteit opgebouwd op land voor een regionale aanpak van piraterijbestrijding (EUCAP Nestor, RAPPICC, Counter Piracy Trustfund).

Daarnaast startte Nederland een personele bijdrage aan de EU trainingsmissie-Somalië (EUTM). EUTM richt zich op versterking van de Somalische veiligheidstroepen.

Op verzoek van NAVO-bondgenoot Turkije zijn 2 Patriotsystemen ontplooid. Deze beschermen Turks grondgebied en de Turkse bevolking tegen Syrische raketdreiging.

Het kabinet beëindigde de trainingsmissie in Kunduz per 1 juli 2013. Wel gaat het rechtsontwikkelingsprogramma door tot eind 2014.

NSS-top

2013 stond in het teken van de voorbereidingen voor de NSS-top in 2014 in Nederland. Het was de 3^e NSS-top met als doel terrorisme te voorkomen. Door:

- kwetsbaar nucleair materiaal verminderen;
- een betere beveiliging van nucleair materiaal, radiologische bronnen en nucleaire installaties;
- versterking van de internationale nucleaire beveiligingsarchitectuur.

De hoofdonderhandelaars (Sherpa's) van de 53 landen en 4 internationale deelnemers onderhandelden over het slotcommuniqué. Dit gebeurde onder leiding van Nederland als voorzitter.

Zie ook: [onderwerp internationale vrede en veiligheid](#)

Defensie

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van Defensie in 2013.

Bewaken in binnen- en buitenland

Nederlandse militairen zijn dagelijks actief in Nederland en het buitenland. In 2013 is de krijgsmacht ingezet:

- tegen piraterij;
- in crisisbeheersingsoperaties. Zoals de ondersteuning van ISAF met 4 F-16 jachtvliegtuigen in Afghanistan;
- voor de opbouw van veiligheidsorganisaties in onder meer Afghanistan, Afrika, het Midden-Oosten en op de Balkan.

Voor de zelfverdedigingstaak van de NAVO heeft Defensie Nederlandse Patriots ingezet in Turkije. Ook heeft het kabinet in 2013 besloten deel te nemen aan de VN-operatie Minusma in Mali. Verder was de krijgsmacht actief in het Caribische deel van het Koninkrijk. Hierbij gaat het om uitvoeren van kustwacht- en counterdrugstaken (opsporen van drugsmokkelaars waarbij een schip met helikopter wordt ingezet).

Defensie verricht ook activiteiten, zoals bijstand en steunverlening, in het kader van de nationale veiligheid in Nederland. In 2013 is de krijgsmacht zo'n 2.300 keer nationaal ingezet. In 2012 was dit ruim 1.900 keer. Voorbeelden zijn de inzet van de marine voor de kust van Nederland. En de inzet van Defensie in Noord-Amsterdam vanwege een hoog inbraakpercentage.

Energie en Telecom

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van energie en telecom in 2013.

Energie

Het kabinet heeft een aandeel duurzame energie van 16% in 2023 ten doel gesteld. De tijdelijke subsidieregeling voor de aanschaf van zonnepanelen is volledig benut en inmiddels gesloten. In

2013 was veel belangstelling voor de Regeling Stimulering Duurzame Energie+ (SDE+). Bij de topsector energie is in 2013 de onderzoeks- en innovatieagenda verder toegespitst op kostprijsverlaging van technologie die nodig is voor het behalen van de doelen voor hernieuwbare energie uit het Energieakkoord.

In 2013 is de 380kV hoogspanningsverbinding Randstad 380kV Zuidring in gebruik genomen.

Zie ook:

- Onderwerp [Duurzame energie](#)
- [RVO.nl: Stimulering duurzame energieproductie](#)

Elektrisch rijden

Het aantal elektrische voertuigen is in 2013 gegroeid van 7.400 naar 30.200. Het aantal laadpunten is gestegen van 3.600 naar 5.700. Het aantal zogenoemde snelle laadpunten groeide van 60 naar 100.

Zie ook: [Video Minister Kamp elektrisch door Amsterdam](#)

Telecom

In februari 2013 hebben T-Mobile, Vodafone en KPN afspraken gemaakt om bij een grootschalige uitval bij een van deze partijen, het telefonie- en sms-verkeer tijdelijk via de beide overige netwerken af te wikkelen. Door deze afspraken is de continuïteit van het mobiele telefonieverkeer bij eindgebruikers beter geborgd. De uitrol van de verbindingen voor het kunnen omleiden van het verkeer wordt in het eerste kwartaal van 2014 afgerond.

Zie ook: Nieuwsbericht [Telecomproviders nemen dekking over bij storingen](#)

Cookiewet

De cookiewet is zo aangepast dat er geen toestemming meer hoeft te worden gevraagd voor cookies die niet privacygevoelig zijn. Het gaat dan onder andere om cookies die de werking van websites verbeteren: de analytic cookies.

Zie ook: [Nieuwsbericht Minder pop ups door versoepeling cookiewet](#)

Financiën

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van financiën in 2013.

Wet uniformering loonbegrip

Vanaf 1 januari 2013 is er 1 loonbegrip voor loonbelasting, verschillende premies en de inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekeringswet. Voor werkgevers kan dit vermindering van lasten betekenen. De overheid had werkgevers en loonsoftwarebedrijven al eerder geïnformeerd over de gevolgen voor hun loonberekeningsprogramma's. Voor werknemers is de loonstrook korter en duidelijker geworden.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Wijziging AOW-leeftijd

In 2013 is de AOW-leeftijd verhoogd van 65 jaar naar 65 jaar en 1 maand. Die leeftijd gaat de komende jaren verder omhoog. Diverse fiscale faciliteiten voor 65+'ers groeien mee met deze leeftijd. Zoals de heffingskortingen en de zorgkosten.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Arbeidskorting

De arbeidskorting is gericht omhoog gegaan om werkenden met lage inkomens tegemoet te komen. Dit is in het begrotingsakkoord van 2013 afgesproken. De lastenruimte van € 1,5 miljard door de verhoging van de btw is hiervoor gebruikt. De hoogte van arbeidskorting is afhankelijk van het arbeidsinkomen en het maximum van de arbeidskorting. In het [eindejaarsbericht](#) (tabel 1.2.1) staat een overzichtstabel van de arbeidskorting voor 2013.

Overgangsrecht levensloopregeling per 1 januari 2013

Sinds 1 januari 2013 is de levensloopregeling niet meer beschikbaar voor nieuwe deelnemers. Ook verviel in 2013 de voorwaarde dat het levenslooptegoed alleen voor verlof bruikbaar is.

Zie ook:

- Levensloopregeling
- [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Vitaliteitssparen

Per 1 januari 2013 zou de vitaliteitsspaarregeling ingaan. Maar het kabinet besloot de vitaliteitsspaarregeling niet meer in te voeren. Daarmee verviel ook de mogelijkheid van omzetten van levenslooptegoeden in vitaliteitssparen.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Vrijstelling kapitaalverzekering

Sinds 1 januari 2013 zijn de volgende regelingen vervallen:

- de vrijstelling voor de kapitaalverzekering eigen woning;
- de beleggingsrekening eigen woning;
- de spaarrekening eigen woning voor mensen die op 31 december 2012 niet zo'n product hadden.

Voor bestaande gevallen blijft het fiscale regime voor deze regelingen bestaan. Maar ze kunnen niet meer worden verhoogd.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Overdrachtsbelasting

Sinds 1 januari 2013 betaalde u voor zaken als een tuin, garage of een schuur ook 2% overdrachtsbelasting als u deze later dan de woning koopt. In 2012 gold dit alleen als u deze tegelijk met de woning aankocht.

Zie ook:

- Overdrachtsbelasting
- [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Schenk- en erfbelasting

In 2013 gold een overgangsregeling voor schenkbelasting. Gebruikte u voor 1 januari 2010 de eenmalige verhoogde vrijstelling? Dan mocht u het aanvullende bedrag voor de eigen woning vrijgesteld schenken. De extra verhoogde vrijstelling voor aankoop van een huis gold ook als u niet een bedrag maar een woning schenkt.

Zie ook:

- [Schenkbelasting](#)
- [Erfbelasting](#)

Woon-werkverkeer

In het Belastingplan 2013 stelde het kabinet voor de vergoeding voor woon-werkverkeer in 2013 te belasten. Uiteindelijk is deze voorgenomen maatregel niet doorgegaan. De dekking hiervoor werd gevonden door de vitaliteitsregeling te schrappen.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Tarieven motorrijtuigenbelasting (mrb)

De tarieven van de mrb zijn in 2013 aangepast aan de inflatie. De inflatiecorrectie voor 2013 was 2,2%. De mrb voor motoren is in 2013 met 12% verhoogd. Het tarief voor een motorrijwiel bedroeg daardoor in 2013 € 23,24.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Vrijstelling oldtimers in mrb

In 2013 hadden oldtimers vrijstelling van mrb. Alle auto's die op 31 december 2011 al 25 jaar of ouder waren hoefden daarbij ook geen brandstof toeslag te betalen. Oldtimers met een eerste toelating van 1 januari 1987 of later waren alleen nog vrijgesteld van de mrb. Oldtimers op diesel of LPG moesten wel brandstof toeslag betalen.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Accijnzen op brandstoffen

Het verlaagde accijnstarief voor rode diesel is sinds 1 januari 2013 afgeschaft. Rode diesel mag u alleen nog gebruiken voor scheepvaart die geen pleziervaart is, met vrijstelling van accijns. Het accijnstarief van LPG is sinds 1 januari 2013 verhoogd met € 0,0125 per kg. De accijnstarieven van andere minerale oliën is sinds 1 januari 2013 verhoogd door jaarlijkse indexering. De indexatiefactor voor 2013 is 2,2%. De accijnstarieven voor de meest gebruikte brandstoffen in 2013 staan in het eindejaarsbericht (paragraaf 9.2.3).

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Alcoholaccijns

De accijns op wijn met meer dan 15% alcohol is in 2013 niet aangepast. Dit gold ook voor de accijnzen op mousserende wijnen en tussenproducten. De accijnzen op andere wijnen en tussenproducten wijzigden wel. In het eindejaarsbericht 2012 vindt u hiervan een overzicht (tabel 9.2.1). Ook de accijns op bier is sinds 1 januari 2013 aangepast. Het accijnstarief bedroeg voor 'standaard' pils € 0,36 per liter.

Tabaksaccijns

Vanaf 1 januari 2013 zijn de accijnstarieven van sigaretten en shag verhoogd. De accijns op een pakje sigaretten met 19 stuks ging gemiddeld met 35 cent omhoog. De accijns op een pakje shag van 40 gram ging gemiddeld met 60 cent omhoog. Daarnaast vond per 1 april 2013 de jaarlijkse aanpassing plaats van de tarieven van de tabaksaccijns. De verbruiksbelasting op pruim- en snuiftabak is sinds 1 januari 2013 afgeschaft.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Teruggaaf accijns biobrandstoffen

Voor biobrandstoffen geldt een regeling voor gedeeltelijke teruggaaf van de accijns. Sinds 1 januari 2013 kunt u ook teruggaaf krijgen bij motorrijtuigen die doorgaans geen gebruik maken van de openbare weg.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Belasting op leidingwater

Het Belastingplan 2012 kondigde het plan aan de belasting op leidingwater vanaf 1 januari 2013 af te schaffen. Dit ging niet door. In het Begrotingsakkoord 2013 stond dat deze belasting in ieder geval in het jaar 2013 nog bleef bestaan. De afschaffing zou bij koninklijk besluit ingaan.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Verpakkingenbelasting

De verpakkingenbelasting is sinds 1 januari 2013 afgeschaft.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Assurantiebelasting

Het tarief van de assurantiebelasting is op 1 januari 2013 verhoogd van 9,7% naar 21%.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Verhoging boetes toeslagen

De boetes voor misbruik en oneigenlijk gebruik van toeslagen zijn sinds 1 januari 2013 omhoog gegaan.

Zie ook: [Wijzigingen in de belastingheffing met ingang van 1 januari 2013](#)

Gezondheidszorg

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van gezondheidszorg in 2013.

Eigen bijdrage

Patiënten die in een instelling voor medisch-specialistische zorg verblijven (zoals ziekenhuizen en zelfstandige behandelcentra), zouden een eigen bijdrage per verblijfsdag gaan betalen. Dat stond in het Begrotingsakkoord 2013. Maar in het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher (najaar 2012) is deze maatregel teruggedraaid.

Zie ook: [Wat zit er in het basispakket van de zorgverzekering?](#)

Hoortoestellen

Sinds 2014 staat in de Zorgverzekeringswet alleen nog aan welke eisen een gehoor toestel moet voldoen. Er is geen maximum vergoeding meer. Daardoor kunnen zorgverzekeraars zelf scherper inkopen en betalen patiënten dus minder voor hoortoestellen.

Daarnaast betaalt een verzekerde sinds 2013 een eigen bijdrage van 25% voor een gehoor toestel.

Zie ook: [Zijn medische hulpmiddelen opgenomen in het basispakket?](#)

'Stoppen met roken' programma

Sinds 1 januari 2013 zit hulp bij het stoppen met roken in het basispakket. Dat stond in het Begrotingsakkoord 2013.

Zie ook: [Wat zit er in het basispakket van de zorgverzekering?](#)

Dieetadvisering

Sinds 1 januari 2013 zit dieetadvisering weer in het basispakket.

Zie ook: [Wat zit er in het basispakket van de zorgverzekering?](#)

Eenvoudige loophulpmiddelen en rollator

Eenvoudige mobiliteitshulpmiddelen (zoals rollators) zitten sinds 1 januari 2013 niet meer in het basispakket van de zorgverzekering.

Zie ook: [Wat zit er in het basispakket van de zorgverzekering?](#)

Verzachten eigen bijdrage GGZ

De eigen bijdrage in de tweedelijns curatieve ggz is per 2013 geheel vervallen. Oorspronkelijk was in het Begrotingsakkoord 2013 de eigen bijdrage verzacht om zo toegang tot deze zorg voor kwetsbare groepen te garanderen. Vervolgens is in het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher (najaar 2012) besloten de eigen bijdrage volledig af te schaffen.

Zie ook: [Basis ggz en gespecialiseerde ggz](#)

Gezond gewicht jongeren en kinderen

Via het deelconvenant 'Jongeren op Gezond Gewicht' (JOGG) pakken gemeenten overgewicht van kinderen aan. In 2013 deden hier 37 gemeenten aan mee. Dat zijn 12 gemeenten meer dan in 2012. Eind 2013 waren 750 scholen aan de slag met het programma 'Gezonde Schoolkantine'. Een groei in 1 jaar tijd met 350 scholen.

Zie ook: [In actie tegen overgewicht](#)

Buurtsportcoaches

Vanuit de Rijksoverheid is sinds 2013 financiering beschikbaar voor 2.900 buurtsportcoaches. In 2013 is het aantal gemeenten met buurtsportcoaches gegroeid naar 377.

Zie ook: [In actie tegen overgewicht](#)

Patiëntveiligheid

De patiëntveiligheid is in 2013 sterk verbeterd. Zo liep er een programma om de patiëntveiligheid in ziekenhuizen aan te pakken. Dat programma was zeer succesvol, schreef het EMGO/NIVEL in het najaar van 2013. Een van de doelen van dit programma was om de vermijdbare sterfte met 50% te verlagen. Dat doel is ruim gehaald. Alle ziekenhuizen, op 2 na, hadden eind 2013 een geaccrediteerd veiligheidsmanagementsysteem.

Zie ook: [Veiligheid in de zorg](#)

Landbouw, natuur en milieu

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van landbouw, natuur en milieu in 2013.

Landbouw

In 2013 is gestart met de implementatie van het nieuwe duurzame Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). De toeslagen onder directe betalingen (in werking in 2015) zullen zo geleidelijk mogelijk overgaan naar een gelijke hectarepremie voor alle bedrijven in 2019, zonder gekoppelde steun.

Zie ook [Kamerbrief over implementatie gemeenschappelijk landbouwbeleid](#)

Natuur en milieu

In 2013 zijn 87 Natura2000-gebieden aangewezen, waarmee het totaal aantal beschermde gebieden per 31-12-2013 op 145 komt. In 2013 is gestart met de implementatie van het nieuwe duurzamere Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Zie ook: [Video Staatssecretaris Dijksma wijst natuurgebieden aan](#)

Voeding

De overheid en de voedselproductieketen vlees en zuivel hebben de Taskforce Voedselvertrouwen in het leven geroepen om de fraude in de voedselproductie aan te pakken. Eind 2013 is het verbeterplan NVWA aan de Tweede Kamer gestuurd.

Zie ook: [Nieuwsbericht Taskforce voedselvertrouwen ingesteld](#)

Leefbaarheid

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van leefbaarheid in 2013.

Waterveiligheid

In 2013 is doorgewerkt aan het verbeteren van de waterveiligheid. Bijvoorbeeld via verdere uitvoering van de projecten Ruimte voor de Rivier, Maaswerken en het Hoogwaterbeschermingsprogramma 2. De uitvoering van onder andere de uiterwaardvergravingen langs de Rijn zijn gestart, evenals de dijkteruglegging bij Lent en de uiterwaardvergraving bij Munnikenland. Ook zijn de zomerbedverdiepingen in het stuwpand Grave en Sambeek gemaakt.

Zie ook: [onderwerp water en veiligheid: controleren en verbeteren waterveiligheid](#)

Verbetering luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in Nederland is de afgelopen 3 jaar is verbeterd. Dat blijkt uit de 4e monitoringsrapportage van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit die in december verscheen. Het Planbureau voor de Leefomgeving meldde in oktober 2013 al dat de uitstoot van stikstofoxiden en fijn stof sinds 1990 met meer dan de helft is teruggebracht. Op een aantal knelpunten na voldoet de luchtkwaliteit in Nederland aan de Europese normen. Knelpunten zijn gebieden met intensieve veehouderij (fijn stof) en binnenstedelijke gebieden (NO₂). Om ook die hardnekkige knelpunten in specifieke zwaarbelaste gebieden aan te pakken, wordt het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en de bijbehorende monitoring verlengd tot 1 januari 2017.

Zie ook: [onderwerp luchtkwaliteit](#)

Het geld

Er is aan de provincies en gemeenten die deelnemen aan het NSL 340 miljoen subsidie verstrekt voor lokale maatregelen. Voor rijksbrede maatregelen is ongeveer € 350 miljoen uitgegeven (sommige zijn nog in uitvoering). Dit betreft met name maatregelen voor schoner verkeer.

Emissie van luchtverontreinigende stoffen

	Stikstofoxiden (NOx) kiloton	Fijn stof (PM10) kiloton	Fijn stof (PM2,5) kiloton
1990	566	68	44
2010	274	29	15
2012	253	27	13

Bron: Compendium voor de Leefomgeving, PBL, oktober 2013 (lucht).

Grip op risicovolle bedrijvigheid

Per 1 januari 2014 is een nieuw landelijk netwerk van regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) in werking getreden. De Rijksoverheid wil meer grip krijgen op vergunningverlening, toezicht en handhaving, onder meer van risicovolle bedrijven om zo de veiligheid te verbeteren. Vanaf midden 2014 zijn 6 omgevingsdiensten in bedrijf. Deze hebben zich gespecialiseerd in de vergunning en handhaving voor risicovolle bedrijven.

Hier staan de 2 recente brieven aan de Tweede Kamer over de risicovolle bedrijven:

- [Kabinetsreactie op OvV-rapport en Rli-advies over Odfjell](#) (kabinetsreactie op het onderzoek van Onderzoeksraad voor Veiligheid nav Odfjell)
- [Reactie op moties en toezeggingen rondom majeure risicobedrijven](#) (brief nav AO Externe Veiligheid van 12 december)

1 omgevingswet

Met de Omgevingswet wil het kabinet het omgevingsrecht gemakkelijker maken. Veel betrokkenen bij het omgevingsrecht vinden de regels voor ruimtelijke plannen nu ingewikkeld en onduidelijk. Door regels te vereenvoudigen en samen te voegen, wordt het straks makkelijker om projecten te starten.

In 2013 heeft het Kabinet het concept wetsvoorstel Omgevingswet verder uitgewerkt en ter toetsing voorgelegd aan koepelorganisaties als VNG, IPO en Unie van Waterschappen. Het concept wetsvoorstel is in juli 2013 aangeboden aan de Raad van State. De Raad van State heeft inmiddels

advies uitgebracht. Dit wordt in het wetsvoorstel verwerkt. Vervolgens gaat het wetsvoorstel naar verwachting medio 2014 naar de Tweede Kamer.

Zie ook:

- [onderwerp Omgevingswet: vernieuwing omgevingsrecht](#)
- [Omgevingswet: Eenvoudig Beter \(Pleio\)](#)

Ondernemen en innovatie

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van ondernemen en innovatie in 2013.

Ondernemen

Het kabinet verbetert de toegang tot financiering voor ondernemers door een aantal regelingen uit te breiden. Sinds 1 november 2013 is om de kredietverlening te stimuleren het maximum van het [borgstellingskrediet BMKB](#) verhoogd van € 1 mln naar € 1,5 mln en geldt voor bestaande bedrijven met een borgstellingskrediet tot maximaal € 0,2 mln de ruimere startersfaciliteit.

Voor de [Garantie Ondernemingsfinanciering \(GO\)](#) is in 2013 het maximum van de garantie verhoogd van € 25 mln naar € 75 mln. Ook is de GO opengesteld voor alternatieve aanbieders van garanties aan bedrijven. Met de Garantieregeling Scheepsnieuwbouwfinanciering kunnen banken 80% Staatsgarantie krijgen op de nieuwbouwfinanciering van een schip. Hierdoor wordt het risico voor de bank op de te verstrekken bouwfinanciering of voorfinanciering gereduceerd.

Zie ook: [Krediet voor investeringen](#)

Aanbesteden

Na het in werking treden van de Aanbestedingswet op 1 april 2013 zijn alle openbare (overheids) opdrachten op [TenderNed](#) te vinden. De inschrijfmodule en het bedrijfsregister van TenderNed zorgen voor een vermindering van de lastendruk voor ondernemers.

Zie ook: [Aanbestedingsregels](#)

Innovatie

2013 was het eerste jaar waarin de regeling [MKB innovatiestimulering Topsectoren \(MIT\)](#) van kracht was. In totaal was er € 20 mln beschikbaar voor 8 topsectoren. De sector Agri&Food had een apart budget voor een eigen valorisatiepilot MKB.

Zie ook: [RVO: Mkb-innovatiestimulering topsectoren mit](#)

De Research & Development Aftrek groeide in 2013: Het aantal aanvragers van een RDA-beschikking groeide van 13.860 naar 16.160. De eerste schijf van de WBSO - een regeling die ondernemers kunnen inzetten om de loonkosten voor onderzoek en ontwikkeling te verlagen - is in 2013 verlengd van € 110.000 naar € 200.000. Daarmee geeft de WBSO een extra stimulans aan doorgroei van het innovatief MKB.

Zie ook: [RVO: Subsidies regelingen WBSO en RDA](#)

Kamer's van Koophandel/Ondernemerspleinen

De Kamers van Koophandel zijn in 2013 gemoderniseerd en samengevoegd tot 1 organisatie. De nieuwe landelijke KvK krijgt naast de bestaande taken 2 nieuwe taken erbij: [innovatiestimulering](#) (Syntens) en (door)ontwikkelen en beheren van [Ondernemerspleinen](#). Het digitale ondernemersplein is in de lucht en wordt doorontwikkeld. Op ondernemersplein.nl vinden ondernemers al voor hen relevante informatie van publieke partners en kunnen ze daar ook direct zaken doen. In 2013 zijn de Belastingdienst, CBS en RDW aangesloten als partners.

Zie ook: [Nieuwsbericht Bereikbaar voor ondernemers](#)

Techniepact

Goed (technisch) opgeleid personeel is van groot belang voor een goed ondernemersklimaat en voor het groeivermogen van Nederland. Daarom heeft EZ samen met de ministeries van OCW en SZW en een brede coalitie van werkgevers, werknemers, regio's, het onderwijs en studenten op 13 mei 2013 het [Nationaal Techniepact 2020](#) gelanceerd. De 22 concrete acties uit het pact en de implementatie van de regionale agenda's moeten resulteren in meer technische specialisten en vakmensen met competenties waar de markt om vraagt.

Zie ook: [Techniepact.nl](#)

ICT

Voor Standard Business Reporting (geautomatiseerde gegevensaanlevering), eHerkenning (authenticatie), de berichtenbox bedrijven en het Ondernemingsdossier is grootschalige aansluiting door overheidsorganisaties en verbreding van het gebruik in 2013 in gang gezet. Ook is 'simple invoicing' gelanceerd, waardoor digitaal rekeningen versturen en verwerken eenvoudiger en goedkoper wordt. In 2013 is ook gestart met het wetgevingstraject om het recht op elektronisch zakendoen voor bedrijven te regelen, zoals aangekondigd in de Digitale Agenda.nl.

Zie ook: [Doorbraakprojecten met ICT](#)

Regeldruk

Het kabinet werkt hard aan merkbare vermindering van regeldruk voor het bedrijfsleven. In de horeca, recreatie en bij ziekenhuizen zijn pilots gestart voor betere samenwerking en informatie-uitwisseling tussen toezichthouders van gemeenten en Rijk. Eind 2013 is een reductie van € 527,4 miljoen gerealiseerd. In 2017 moet er in totaal voor € 2,5 miljard aan regels zijn verdwenen.

Zie ook: [Regeldruk bij ondernemers](#)

Consumenten

Bescherming van en vertrouwen door consumenten. De fusie-organisatie Autoriteit Consument en Markt, met als doelstelling het bevorderen van goed functionerende markten, ordelijke en transparante marktprocessen en een zorgvuldige behandeling van consumenten, is op 1 april 2013 van start gegaan. De Stroomlijnswet ACM, de implementatiewet Richtlijn Consumenten en de wet op pandbeleningen zijn in hetzelfde jaar door de Tweede Kamer unaniem aanvaard.

Zie ook: [Klachten van consumenten](#)

Onderwijs, cultuur en wetenschap

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van onderwijs, cultuur en wetenschap in 2013.

Onderwijs

In september 2013 heeft het kabinet met partijen in de Stichting van het Onderwijs een Nationaal Onderwijsakkoord (NOA) gesloten. In het NOA staan belangrijke afspraken over de toekomst van het onderwijs: een extra impuls voor werkgelegenheid en afspraken over modernisering van arbeidsvoorwaarden. Eind 2013 is al € 150 miljoen beschikbaar gesteld voor werkgelegenheid van jonge leraren in het primair en voortgezet onderwijs.

Zie ook: Thema [Onderwijs en wetenschap](#)

Leraren

Leraren maken het onderwijs. In 2013 is een plan gemaakt voor verbetering van leraarschap in Nederland. Dat plan staat in de lerarenagenda 2013-2020, en is leidend in het lerarenbeleid. Het doel is om de kwaliteit van leraren en daarmee de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

In 2013 is € 646 miljoen uit het actieplan '[LeerKracht van Nederland](#)' besteed voor:

- een betere beloning;
- meer carrièrekansen en scholingsmogelijkheden voor onderwijspersoneel.

Daarnaast is in 2013 € 80 miljoen uitgekeerd aan leraren- en promotiebeurzen. Ruim 5.400 leraren startten in 2013 met hun bachelor- of masteropleiding met behulp van de lerarenbeurs. Ook hebben 300 personen mensen meegedaan aan een zij-instroomtraject voor de opleiding tot bevoegd docent in het voortgezet onderwijs en mbo.

Leraren in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs kunnen onderzoek verrichten dat uitmondt in een proefschrift. De leraren krijgen, met behoud van salaris, 4 jaar lang 2 dagen per week vrij om onderzoek te doen. Tot en met 2013 zijn 103 beurzen toegekend.

Zie ook: [Werken in het onderwijs](#)

Primair onderwijs (PO)

1.586.232 leerlingen zaten in 2013 op 7.261 scholen in het primair onderwijs (basisonderwijs) in Nederland. De Rijksoverheid gaf daarvoor € 10,1 miljard uit. Per leerling bedroegen de gemiddelde uitgaven ruim € 6.400.

Veiligheid op school is een belangrijke voorwaarde voor goed leren. In maart 2013 is een plan van aanpak om pesten aan te pakken gelanceerd. In het plan staat dat scholen verplicht worden om pesten structureel aan te pakken.

Zie ook: [Basisonderwijs](#)

Voortgezet onderwijs (VO)

In 2013 zaten er 974.391 leerlingen op 645 scholen in het voortgezet onderwijs. Dit zijn gemiddeld 1.459 leerlingen per school. Per leerling bedroegen de gemiddelde uitgaven € 7.800. Dit jaarlijkse bedrag verschilt, en is afhankelijk van de samenstelling van de school. In 2013 is voor het voortgezet onderwijs ruim € 7,4 miljard uitgegeven.

Zie ook: [Voortgezet onderwijs](#)

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

In 2013 kostten 495.215 mbo-studenten gemiddeld € 7.600 per student.

Tussen oktober 2013 en januari 2014 heeft een mbo-tour plaatsgevonden. Tijdens de tour sprak OCW met de mbo-raad, bestuurders, docenten, scholieren en andere belanghebbenden aan de hand van de discussienotitie 'Een toekomstbestendig mbo'. De inzichten uit de tour moeten leiden tot antwoord op de vraag of ons huidige stelsel van middelbaar beroepsonderwijs is toegerust op de uitdagingen van de toekomst. In 2014 wordt een agenda voor de toekomst van het mbo naar de Tweede Kamer gestuurd.

Zie ook: [Middelbaar beroepsonderwijs](#)

Hoger onderwijs

In 2013 is de wet 'Kwaliteit in Verscheidenheid' aangenomen. Deze wet verbetert de kwaliteit van het hoger onderwijs en de aansluiting tussen studenten, instellingen, bedrijfsleven en de samenleving. Er komt meer aandacht voor voorlichting, studiekeuze en begeleiding van studenten, voor meer studiesucces. Ook gaan de instellingen intensiever onderwijs aanbieden.

In 2013 schreven 101.736 mensen zich in voor een hbo-opleiding. Het totale aantal studenten dat een hbo-studie volgt, komt daarmee uit op 439.692. Voor een wo-opleiding schreven zich in 2013 54.634 studenten in. Het totale aantal wo-studenten kwam daarmee op 248.324. De Rijksoverheid droeg in 2013 gemiddeld € 6.500 per student bij aan de opleidingskosten van zowel hbo- als wo-studenten.

Zie ook: [Hoger onderwijs](#)

Terugdringen schooluitval

In het schooljaar 2012-2013 is het aantal vroegtijdig schoolverlaters gedaald naar 27.950. Hiermee is weer een stap gezet richting de doelstelling van maximaal 25.000 schoolverlaters in 2016.

Zie ook: [Aanval op schooluitval](#)

Cultuur

In 2013 heeft de Rijksoverheid in totaal ongeveer € 705 miljoen uitgegeven aan cultuur. Alle kinderen en jongeren moeten goed cultuuronderwijs krijgen. Het cultuuronderwijs is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen, culturele instellingen en overheden. Basisscholen krijgen voor elke leerling € 10,90 voor cultuureducatie. In het voortgezet onderwijs blijft de Cultuurkaart behouden.

Zie ook: [Kunst en cultuur](#)

Wetenschap

De Rijksoverheid zet zich in voor een internationaal concurrerende onderzoeksomgeving. Een omgeving die onderzoekers uitdaagt tot optimale wetenschappelijke prestaties die aansluiten op maatschappelijke behoeften. De overheid heeft in 2013 ongeveer € 891 miljoen uitgegeven aan onderzoeksinstellingen om het wetenschappelijk onderzoek te ondersteunen. Al jaren behoort Nederland tot de wereldwijde top 5 op basis van citatiescores (hoe vaak andere wetenschappers naar een onderzoek verwijzen). Dat betekent dat de kwaliteit van het onderzoek hoog blijft en dat Nederland zich kan meten met de internationale top.

In 2013 presenteerde OCW de visie op de verdere ontwikkeling van open access (toegang) van wetenschappelijke publicaties. Het uitgangspunt is dat resultaten van publiek en privaat-publiek gefinancierd onderzoek altijd vrij beschikbaar moeten zijn. Open access bevordert de uitwisseling en circulatie van kennis, wat bijdraagt aan het onderzoekend en innoverend vermogen van Nederland. Doel is om binnen 10 jaar volledige open access te hebben.

Zie ook: [Wetenschap](#)

Emancipatie

In 2013 is vastgelegd op welke onderwerpen het emancipatiebeleid zich de komende jaren richt. OCW wil de economische zelfstandigheid en financiële zelfredzaamheid van vrouwen versterken, ook in tijden van economische crisis. Het emancipatiebeleid richt zich ook op de keuze van meisjes voor bèta- en techniekopleidingen.

Zie ook: [Vrouwenemancipatie](#)

Media

Wat we via de media zien, horen en lezen, beïnvloedt ons beeld van de wereld en onze opvattingen. OCW is verantwoordelijk voor het mediabeleid. In 2013 is ruim € 892 miljoen besteed aan de media. In dat beleid beschermt OCW 4 publieke belangen: onafhankelijkheid, verscheidenheid, kwaliteit en toegankelijkheid.

De landelijke publieke omroep mag in 2016 nog maar bestaan uit 8 omroepen. Nu zijn dat er 21. De taakomroepen NOS en NTR blijven bestaan. Vanaf 1 januari 2014 fuseren publieke omroepverenigingen. Daardoor is de publieke omroep minder versnipperd.

Zie ook: [Media en publieke omroep](#)

Overheidscommunicatie

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van overheidscommunicatie in 2013.

Bevorderen van de eenheid van algemeen regeringsbeleid

Het ministerie van Algemene Zaken (AZ) heeft als belangrijkste taak de eenheid van het algemeen regeringsbeleid te bevorderen. Hieronder valt:

- de coördinatie van het algemeen communicatie- en regeringsbeleid. Hiervoor bedroegen de uitgaven in 2013 bijna € 2,2 miljoen.
- bijdragen leveren aan de beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid op langere termijn. Uitgaven: € 475.000.

Burgerbrieven

In 2013 kwamen bij AZ 2.354 brieven voor de minister-president binnen. In 2012 waren dit er 1.925. De meeste brieven gingen over koopkrachtvraagstukken en pensioenen. Ook kwamen in 2013 veel vragen binnen over de troonswisseling.

AZ heeft 73% van de brieven binnen de termijn van 3 weken afgehandeld. 21% van de brieven is binnen de termijn van 3 tot 6 weken beantwoord. In 6% van de gevallen duurde de afhandeling langer dan 6 weken. De gemiddelde afhandeltermijn was in 2013 15 dagen. In 2012 was dit 14 dagen.

Werkprogramma Wetenschappelijk Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)

In november 2013 heeft de WRR een rapport over de lerende economie aan minister-president Rutte overhandigd. Titel van het rapport was '[Naar een lerende economie. Investeren in het verdienvermogen van Nederland](#)'. De WRR pleit hierin voor investering in kennisproductie en kenniscirculatie. Het kabinet onderschrijft dit pleidooi. Het rapport is 'een krachtig signaal om niet achterover te leunen', aldus het kabinet.

Zie ook: [Kabinetsreactie op rapport 'Naar een lerende economie'](#)

Rijksoverheid.nl en Informatie Rijksoverheid

De website Rijksoverheid.nl werd in 2013 28 miljoen keer bezocht. De meest bezochte onderwerpen waren paspoort en identificatie, minimumloon, bijstand en schoolvakanties.

Bij Informatie Rijksoverheid (voorheen Postbus 51) kwamen in 2013 bijna 320.000 vragen binnen. 103.413 per mail en 215.188 per telefoon. In 2012 waren dit ongeveer 275.000 vragen. Veel vragen gingen over visumaanvragen en huurverhogingen. Ook kwamen veel vragen binnen over het aftreden van de Koningin.

Vragenstellers kunnen de dienstverlening van Informatie Rijksoverheid beoordelen. De Rijksoverheid streeft naar een rapportcijfer van minstens een 7,0 voor e-mail en een 7,5 voor telefonische vragen. Uit metingen blijkt dat de Rijksoverheid dit streven in 2013 heeft gehaald.

Campagnes met zendtijd Rijksoverheid

In 2013 heeft de Rijksoverheid 12 campagnes met zendtijd Rijksoverheid gevoerd. In 2012 en 2011 waren dit 10 campagnes. De campagnes weten het publiek goed te bereiken. Gemiddeld heeft 84% van de bevolking een campagne gezien of gehoord (81% in 2012). De zendtijdcampagnes krijgen van het publiek een gemiddeld rapportcijfer van 7,4.

Rijksdienst

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van de Rijksdienst in 2013.

Dienstverlenend, slagvaardig en kostenbewust

Het kabinet wil een kostenbewuste en slagvaardige rijksdienst met een goede dienstverlening. In de [Hervormingsagenda rijksdienst \(mei 2013\)](#) staan maatregelen om dit te bereiken. De rijksdienst moet meer als 1 concern gaan werken. Vanaf 2018 moet de rijksdienst € 1,1 miljard bezuinigen. Dat bedrag komt bovenop de kortingen op de personeelskosten en materiële uitgaven van ruim € 3 miljard.

Zie ook: [onderwerp rijksoverheid: hervormingsagenda Rijksdienst](#)

Minder rijkskantoren

Het Rijk heeft tot 2020 30% minder kantoorruimte nodig. Er zijn minder rijksambtenaren en er is minder ruimte nodig door gebruik van flexplekken. In 2013 heeft het kabinet de plannen voor de rijkskantoorpanden in heel Nederland vastgesteld. Door panden af te stoten kan het Rijk (samen met de opbrengst uit eerdere plannen) vanaf 2020 elk jaar € 170 miljoen besparen.

Zie ook: [Rijksvastgoedportefeuillestrategie \(RVPS\)](#)

Inkoop en ICT

Ministeries kopen diensten en producten steeds vaker gezamenlijk in voor hun bedrijfsvoering. De afgelopen jaren ging het aantal inkooppunten bij het Rijk terug van 350 naar 20. Ook de ICT-voorzieningen doen de ministeries steeds meer gezamenlijk.

Zie ook: [onderwerp rijksoverheid: hervormingsagenda Rijksdienst](#)

Opening twee datacenters

In 2013 heeft het Rijk in Amsterdam en Groningen 2 nieuwe datacenters in gebruik genomen voor de ICT-infrastructuur van ministeries en overheidsdiensten. 13 oude datacenters gingen dicht. Het aantal datacenters van de Rijksoverheid gaat uiteindelijk terug van 64 naar 4.

Zie ook: [onderwerp rijksoverheid: hervormingsagenda Rijksdienst](#)

Aantrekkelijke werkgever

Het kabinet wil jonge talentvolle medewerkers behouden. Daarom krijgen rijkstrainees sinds 2013 bij goed functioneren een vaste aanstelling. Daarnaast wil het Rijk meer vrouwen in de top. In 2013 ging het percentage omhoog van 25,7% naar 27,5%.

Zie ook: [onderwerp overheidspersoneel: personeelsbeleid](#)

Van Werk naar Werk

In april 2013 ondertekenden het Rijk en de vakbonden een overeenkomst over sociaal beleid bij reorganisaties en krimp binnen het Rijk. Het sociaal beleid biedt regelingen en voorzieningen voor medewerkers bij de begeleiding naar ander werk.

Zie ook: [onderwerp overheidspersoneel](#)

Veiligheid en justitie

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van veiligheid en justitie in 2013.

Minder misdaad in 2013

Het aantal misdrijven in Nederland daalde in 2013. De politie besteedde in 2013 extra aandacht aan delicten die voor burgers bijzonder ingrijpend zijn (high impact crime). Deze aanpak loont. Er waren:

- 1.633 overvallen (18% minder dan in 2012);
- 7.017 straatroven (12% minder dan in 2012);
- 87.177 woninginbraken (5% minder dan in 2012);
- 92.285 geweldszaken (7% minder dan in 2012).

Zie ook: [Nieuwsbericht Minder misdaad in 2013](#)

Nationale politie: minder regels, meer blauw op straat

Sinds 1 januari 2013 is de nationale politie een feit. Er is minder administratieve rompslomp bij de politie. Daardoor hebben politiemedewerkers meer tijd om op straat te surveilleren. De administratieve lasten van de politie zijn inmiddels 15% lager. Dat staat gelijk aan 3.000 fulltime politiemedewerkers.

Zie ook: onderwerp [Politie](#)

Sneller en gemakkelijker aangifte doen

Burgers en bedrijven moeten snel en gemakkelijk aangifte kunnen doen van misdrijven. De nationale politie startte in 2013 met het invoeren van nieuwe kanalen om aangifte te doen. Dat kan straks via internet, telefonisch, op het bureau of op de plek van het delict.

Aangevers van woninginbraak moeten binnen 2 weken telefonisch informatie krijgen over de stand van zaken rond hun aangifte. Inmiddels krijgt 97% van de aangevers van woninginbraken deze terugkoppeling op tijd.

Zie ook: [Hoe kan ik aangifte doen bij de politie?](#)

Minder rechtbanken, betere rechtspraak

Nederland heeft sinds 1 april 2013 nog 11 arrondissementen. Dit zijn gebieden die onder toezicht van een specifieke rechtbank vallen. Het aantal rechtbanken daalde van 19 naar 11. Het aantal gerechtshoven van 5 naar 4. Deze reorganisatie van de gerechtelijke kaart leidt tot schaalvergroting. Daardoor hebben rechtbanken voldoende zaken, mensen en middelen om de kwaliteit van de rechtspraak te garanderen.

Zie ook: onderwerp [Rechtspraak en geschiloplossing](#)

Snellere afhandeling eenvoudige strafzaken

Eenvoudige strafzaken worden sneller afgehandeld. De [ZSM aanpak is in 2013 landelijk uitgerold](#). Politie, openbaar ministerie en andere betrokken organisaties werken daardoor slimmer, sneller en beter samen. Aan verdachten en slachtoffers van veel voorkomende criminaliteit wordt hierdoor snel en zorgvuldig recht gedaan. De eerste resultaten laten zien dat 40% van de zaken binnen een dag wordt afgedaan. En 87% binnen een maand.

Zie ook: onderwerp [Straffen en maatregelen](#)

Beslag op vermogen verdachten ten gunste van slachtoffers misdrijven

Tijdens het opsporingsonderzoek kan de politie al beslag leggen op het vermogen van de verdachte van een misdrijf. Zo kan worden voorkomen dat slachtoffers geen schadevergoeding krijgen doordat de dader zijn vermogen verstopt voor de rechter hem verplicht om een schadevergoeding te betalen. Dit is een van de maatregelen waarmee het kabinet de positie van slachtoffers van misdrijven versterkt.

Zie ook: onderwerp [Slachtofferbeleid](#)

Veiligheid in het verkeer

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van veiligheid in het verkeer in 2013.

Ouderen en fietsers

In het programma 'Blijf veilig mobiel' werkt een tiental maatschappelijke organisaties (waaronder ouderenbonden, ANWB, VVN en Fietsersbond) samen met IenM. Doel is om ouderen aan te moedigen en te helpen langer veilig en fit mobiel te blijven. In 2013 lag het accent op de ontwikkeling van producten ter verbetering van de verkeersveiligheid van senioren. Zonder hun mobiliteit te beperken. Voorbeelden zijn de keuzewijzer elektrische fiets en een scootmobielcursus.

Veiligheid op het spoor

In 2013 zijn 150 seinen extra voorzien van het verbeterde beveiligingssysteem ATBvv. Daarmee komt het totaal op ongeveer 1.950 uit. Deze maatregel moet voorkomen dat treinen toch door rood (kunnen) rijden. Bovendien wordt vanaf 2016 het beveiligingssysteem European Rail Traffic Management System (ERTMS) verder ingevoerd. Het Kabinet heeft hierover in april 2014 een besluit genomen. Hiermee wordt het spoor klaargemaakt voor het te verwachten treinverkeer in de toekomst. Het voldoet hiermee dan ook aan Europese normen, waardoor de techniek tussen de Europese landen straks beter op elkaar aansluit.

Zie ook: [Railmap ERTMS versie 3.0 - Nota alternatieven](#)

Seniorenkeuring rijbewijs

Op 1 januari 2014 is de keuringsleeftijd voor oudere rijbewijsbezitters van 70 naar 75 jaar gegaan. Ouderen besparen hierdoor de kosten van de Eigen Verklaring (€ 24,80) en de kosten van het huisartsenbezoek (gemiddeld € 40). Deze maatregel levert een besparing van administratieve lasten op van ruim € 10 miljoen.

Zie ook: [Medische keuring rijbewijs](#)

Werk en inkomen

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van werk en inkomen in 2013.

AOW (Algemene Ouderdomswet)

De uitgaven voor de AOW-uitkering komen voor een belangrijk deel uit de AOW-premies. Deze premie wordt geheven over het inkomen. De premies dekken niet alle kosten voor de AOW. De Rijksoverheid vult het 'tekort' aan. In 2013 bedroeg die aanvulling € 6,0 miljard. In 2013 ontvingen bijna 3,2 miljoen mensen een AOW-uitkering. De AOW-uitgaven bedroegen in 2013 ruim € 32,7 miljard. Dit is 1,3 miljard meer dan in 2012.

Zie ook: [AOW](#)

Kinderopvang

Kinderopvangtoeslag geeft ouders financiële ondersteuning bij de kosten van de kinderopvang. De hoogte daarvan is afhankelijk van het inkomen van de ouders. De toeslag werd in 2013 verstrekt aan 425.000 huishoudens, voor 636.000 kinderen. De overheid heeft ook het kwaliteitsniveau van de kinderopvang vastgelegd. De Rijksoverheid heeft in 2013 ruim € 2,3 miljard aan kinderopvang uitgegeven.

Zie ook:

- [Kinderopvang](#)
- [Kinderopvangtoeslag](#)

Sociale werkvoorziening

De sociale werkvoorziening is voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperking die alleen in een aangepaste omgeving kunnen werken. In 2013 werkten 102.000 mensen in de sociale werkvoorziening. 13.000 mensen stonden op de wachtlijst. De uitgaven aan de sociale werkvoorziening bedroegen in 2013 in totaal € 2,4 miljard.

Zie ook: Sociale werkvoorziening

Bijstand en uitkering oudere werklozen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor verstrekking van de bijstandsuitkering en de uitkering voor werklozen (IOAZ, IOAW en IOW). Zij ontvangen daarvoor geld van de Rijksoverheid. Het aantal mensen met een bijstandsuitkering is in 2013 circa 357.000. In 2013 was met deze regelingen een bedrag van bijna € 5,7 miljard gemoeid. Dit is bijna € 1 miljard meer dan in 2012.

Zie ook:

- [Bijstand](#)
- [Uitkering oudere werklozen](#)

Jonggehandicapten

In 2013 is het aantal Wajongers gestegen. In totaal maakten eind 2013 239.000 mensen gebruik van de uitkering. In 2013 bedroegen de uitgaven hiervoor € 2,5 miljard.

Zie ook: [Wajong](#)

Werkloosheid

Werknemers die werkloos raken, kunnen een beroep doen op een WW-uitkering. Werknemers zijn hiervoor verplicht verzekerd. In 2013 was net als in 2012 het aantal beëindigde WW-uitkeringen

(516.000) lager dan het aantal nieuwe uitkeringen (613.000). In totaal heeft de overheid in 2013 € 6,8 miljard uitgegeven aan werkloosheidsuitkeringen.

In 2013 is de subsidieregeling cofinanciering sectorplannen ingegaan. Dit was 1 van de afspraken uit het sociaal akkoord tussen het kabinet en de sociale partners. Toekenning van subsidieaanvragen in 2013 leidt in latere jaren tot uitgaven.

Daarnaast heeft het kabinet meer geld uitgetrokken voor extra inspanningen om jeugdwerkloosheid te bestrijden. Er is voor 2 jaar een ambassadeur jeugdwerkloosheid aangesteld.

Zie ook: [Werkloosheid en WW](#)

Toeslagen voor mensen met een uitkering onder het sociaal minimum

Soms hebben mensen een inkomen dat lager is dan het sociaal minimum. Het kabinet wil dit voorkomen. Daarom zijn er toeslagen voor mensen met een uitkering onder het sociaal minimum. In totaal heeft het Rijk in 2013 hieraan ongeveer € 540 miljoen uitgegeven.

Zie ook '[Wanneer kom ik in aanmerking voor toeslag op mijn uitkering?](#)'

Uitkering bij ziekte

In 2013 ontvingen circa 96.000 mensen een ziektewetuitkering. De Rijksoverheid heeft in 2013 hieraan € 1,6 miljard uitgegeven.

Zie ook: [Ziektewet](#)

Uitkering bij arbeidsongeschiktheid

In 2013 is het aantal WAO/WIA-uitkeringen gedaald tot 560.000. De Rijksoverheid heeft in 2013 € 8,8 miljard uitgegeven aan arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Zie ook: [WIA](#)

Nabestaanden

In 2013 ontvingen circa 65.000 mensen een Anw-uitkering. De uitgaven hiervoor waren ruim € 700 miljoen.

Zie ook: [Algemene nabestaandenwet](#)

Integratie en maatschappelijke samenhang

Bij het integratiebeleid ligt de nadruk op de participatie van de migrant. Het kabinet stimuleert onder meer de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van arbeidsmigranten. In 2013 heeft de Rijksoverheid hieraan ruim € 95 miljoen uitgegeven.

Zie ook: Buitenlandse werknemers

Zwangerschap

In 2013 ontvingen 142.000 mensen een zwangerschaps- en bevallingsuitkering. Het Rijk gaf € 1 miljard uit aan de Wet Arbeid en Zorg.

Zie ook: [Vakantie en verlof](#)

Tegemoetkoming ouders

Het kabinet gaf in 2013 € 4,3 miljard uit aan financiële tegemoetkomingen voor ouders in de kosten voor de opvoeding van hun kinderen. Dit geld kwam bij de ouders terecht door:

- de kinderbijslag (bijna 2 miljoen gezinnen);
- het kindgebonden budget (830.000 huishoudens);
- de Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen regeling (voor 26.000 kinderen).

Zie ook:

- [Kinderbijslag](#)
- [Kindgebonden budget](#)
- 'Wanneer kom ik in aanmerking voor de tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen?'

Wonen

Hier vindt u de verantwoording van het beleid op het gebied van wonen in 2013.

Woningmarkt weer op gang

In 2013 is duidelijkheid gekomen over de woningmarkt. Het is duidelijk wat er met de aftrek van de hypotheekrente gebeurt. Wat de spelregels zijn voor nieuwe hypotheeklen. En welke maatregelen er genomen worden op de huurmarkt.

Het Woonakkoord - met steun van VVD, PvdA, D66, ChristenUnie en SGP - heeft daarbij een cruciale rol vervuld. Vanaf eind 2013 laat de woningmarkt herstel zien. De verkoopcijfers trekken aan en de dalende huizenprijzen vlakken af.

Zie ook: [onderwerp woningmarkt: woonakkoord](#)

Op weg naar gezonde hypotheekverstrekking

Sinds 1 januari 2013 is hypotheekrenteaftrek alleen nog mogelijk als u de hypotheek binnen de looptijd volledig aflost. Dat betekent dat u elke maand een bedrag betaalt dat bestaat uit rente en aflossing. De regel geldt alleen voor nieuwe hypotheekleningen. Dus niet voor bestaande (gedeeltelijk) aflossingsvrije hypotheekleningen. De periode met hypotheekrenteaftrek blijft 30 jaar.

De verhouding tussen het totale leenbedrag en de waarde van de woning voor nieuwe hypotheekleningen gaat vanaf 2013 geleidelijk terug naar 100% in 2018. Tegelijkertijd is de bovengrens van de Nationale Hypotheekgarantie verlaagd naar € 290.000.

Zie ook: [onderwerp koopwoning: nieuwe regels hypotheek](#)

Beter aanbod huurwoningen

In de sociale-huursector mogen de huren met meer dan de inflatie stijgen. Ook wordt de maximaal toegestane huurverhoging afhankelijk van het inkomen. Mensen met hogere inkomens maken zo eerder de afweging door te stromen naar middeldure huur of koop. Daardoor komen er meer sociale-huurwoningen beschikbaar voor mensen met een laag inkomen. Heeft u een laag inkomen? De extra huurverhoging krijgt u dan vrijwel volledig vergoed via een hogere huurtoeslag.

Naar middeldure huurwoningen is veel vraag. Door maatregelen van het kabinet moeten corporaties weer teruggaan naar hun kerntaak. Dat is het huisvesten van lagere inkomens. Projectontwikkeling wordt aan de markt overgelaten. Dit maakt het voor beleggers aantrekkelijker te investeren in middeldure huurwoningen. De voorwaarden waaronder corporaties woningen aan investeerders mogen verkopen, versoepelen.

Zie ook: [onderwerp huurwoning: extra huurverhoging hogere inkomens en middeninkomens](#)

Starterslening

In ongeveer 200 gemeenten kunt u een starterslening aanvragen. Het kabinet heeft de Rijksbijdrage voor de starterslening verhoogd naar € 50 miljoen. De rente over de starterslening kunt u ook onder de nieuwe hypotheekregels aftrekken van de inkomstenbelasting.

Zie ook: [Wat is een starterslening?](#)

Schenken voor eigen woning

U mag tot € 100.000 belastingvrij schenken aan ieder willekeurig persoon in de periode van 1 oktober 2013 tot 1 januari 2015. Dit bedrag mag u ook schenken aan anderen dan een familielid. Voorwaarde is dat de ontvanger het bedrag gebruikt voor de eigen woning.

Zie ook: [onderwerp belastingplan 2014: verruiming vrijstelling schenkbelasting](#)

Restschulden

Sinds oktober 2012 kunt u de rente over restschulden aftrekken van de belasting. Vanaf 1 januari mag u restschulden ook meefinancieren in een nieuwe hypotheek onder NHG. Hierdoor kunt u restschulden makkelijker meefinancieren bij een verhuizing.

Zie ook: [Restschuld mag mee onder NHG](#)

Impuls voor energiebesparing

Het kabinet heeft extra geld vrijgemaakt om energiebesparing in woningen te stimuleren. Voor de particuliere woningbezitter heeft het kabinet het Nationaal Energiebespaarfonds opgericht. Daar kunt u een goedkope lening afsluiten om energiebesparende maatregelen te financieren. Ook voor verhuurders en VvE's komen in 2014 vergelijkbare fondsen. Voor de sociale-huursector is daarnaast € 400 miljoen extra beschikbaar voor investeringen in energiebesparing.

Zie ook:

- [Rabobank, ASN Bank en Rijk stappen samen in Nationaal Energiebespaarfonds](#)
- [Investeer slim met de Energiebespaarlening](#)

Laag btw-tarief voor de bouwwerkzaamheden

Tot 31 december 2014 kunt u gebruik maken van het lage btw-tarief voor bouwwerkzaamheden in de bestaande bouw. Het lage tarief van 6% geldt ook voor arbeidskosten voor de aanleg en onderhoud van tuinen.

Zie ook: [Belastingdienst: verbouwen en herstellen van woningen](#)

Aanpak overlast

Overbewoning en malafide huisjesmelkerij kunnen in de wijk voor veel overlast zorgen. Door maatregelen van het kabinet moeten gemeenten malafide verhuurders sneller lik op stuk kunnen geven. Bijvoorbeeld door boetes en door het beheer van een pand over te nemen. Gemeenten krijgen verder meer mogelijkheden om opsplitsen van woningen tegen te gaan als dit niet goed is voor de buurt. In wijken met grote leefbaarheidsproblemen kunnen gemeenten langer inkomenseisen stellen aan woningzoekenden.

Zie ook: [Meer armslag gemeenten bij aanpak problemen in de wijk](#)